

## Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesinde Uygulanan Uyum Programı

### The Adaptation Program Applied at Çukurova University, School of Medicine

Davut Alptekin<sup>1</sup>, Mülkiye Kasap<sup>2</sup>, Derya Altıntaş<sup>3</sup>, Figen Doran<sup>4</sup>

---

#### ÖZET

Ç.Ü. Tıp Fakültesi 2004-2005 eğitim öğretim yılı açılışında ilk hafta dönem I öğrencilerine ilk kez uyum programı uygulanmıştır. Beş günden oluşan bu programın ilk üç gününde öğrencilere;

- Ödül töreni,
- Önlük giyme töreni,
- Fakültenin tanıtımı,
- Dönem I programının tanıtımı,
- Pratik derslerin tanıtımı,
- Elektif derslerin tanıtımı,
- Medikososyal ünitesinin tanıtımı gibi aktiviteler yapılmıştır.

Son iki günde ise öğrenciler 4 gruba ayrılmıştır. Her grubun film izlemeye, ilk adım modülüne, kütüphane tanıtımına ve konferansa katılımı sağlanmıştır.

Bu çalışmada, öğrencilerin uygulanan uyum programından yararlanıp yararlanmadıkları geri bildirim ile alınmıştır. Öğrencilerin geri bildirimlerine göre uyum programının oldukça başarılı olduğu belirlenmiştir.

**Anahtar kelimeler:** Uyum programı, dönem I tıp eğitimi

---

<sup>1</sup>Doç.Dr., Çukurova Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıbbi Biyoloji Anabilim Dalı, Adana  
e-posta: alptekin@cu.edu.tr

<sup>2</sup>Prof.Dr., Çukurova Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıbbi Biyoloji Anabilim Dalı, Adana

<sup>3</sup>Prof.Dr., Çukurova Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları, Çocuk Alerji Bilim Dalı, Adana

<sup>4</sup>Prof.Dr., Çukurova Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Patoloji Anabilim Dalı, Adana

## The Adaptation Program Applied at Çukurova University, School of Medicine

### ABSTRACT

The adaptation program has been applied to the phase I students, at 2004-2005 academic year for the first time. In the first three days of the five-day-long program, certain activities have been done. Among which are;

- Award ceremony,
- Uniform wearing ceremony,
- Introduction of the school of the medicine,
- Introduction of the phase I program,
- Introduction of the practical courses,
- Introduction of the elective courses
- Introduction of the community health centre.

In the last two days of the program, the students have been divided into 4 groups. Each group has attended the activities of film screening, first-step modul, introduction of the library and the conference (about study skills).

Through the feedback of students it has been determined whether they have utilized the program or not. It has been found that the adaptation program has earned a great success

**Key words:** Adaptation program, phase I - medical education

### GİRİŞ

Tıp fakültesi eğitiminin diğer fakültelerle kıyaslandığında daha ağır olduğu açıktır. Öğrencilerin bu eğitimin farkında olmalarının sağlanması gerekir. Çoğu öğrenciler kazandıkları fakülteyi kayıt esnasında tanımaktadır. Bu nedenle fakültenin derslikleri, laboratuvarları, sosyal alanları, medikososyal üniteleri, kütüphanesi hakkında bilgi sahibi değildir. Öğrencilerin başarılarını körükleyen bir faktörün de fakülteyi tanımak olduğu düşünülmektedir. Nitekim yapılan çalışmalarda da tıp öğrencilerinin uyumlarının sağlanmasının önemli olduğu ve uyum için tanıtım programları ve kendi konularında sağlıkla ilgili kursların verilmesi gerektiği belirtilmektedir(1). Yapılan bir çalışmada tıp fakültesine yeni gelen bir grup öğrenciye birinci yılda klinik bilimlere odaklanmış konuları içeren seminerler ile beceri eğitimi verilmiş bu öğrencilerin fakülteye uyumda daha başarılı olduğu belirlenmiş ve kursların genişletilmesine karar verilmiştir(2). O halde uyum süreci dediğimiz bu süreçte öğrenciye sadece eğitim vermek yerine öğrencinin gezerek, görerek bazı deneyimleri kazanmasının gerekli olduğu ortaya çıkmaktadır.

Önceki yıllarda; fakültemize gelen dönem I öğrencileri, üniversite sınavını kazanmanın heyecanı ve üniversitenin açılışının 2. günü ağır bir ders programının takibi ile başlayan bir karışıklık içerisine girmekteydi. Henüz fakülteye uyum sağlamadan ortaöğretime göre ağır bir müfredatla karşılaşan öğrencilerde karamsarlık ve başarısızlık korkusu ortaya çıkıyordu. Bu nedenle fakültemize 2004-2005 eğitim öğretim yılında dönem I öğrencilerinin uyum problemlerini ortadan kaldırmak, daha hızlı uyumlarını sağlamak ve hekimliğe ilk adımlarını atmalarını amacıyla 5 günlük bir uyum programı uygulandı.

Çalışmamızda bu uygulamanın yapılışı ve öğrenci memnuniyeti ile ilgili geri bildirim sonuçlarının irdelenmesi amaçlanmaktadır.

## YÖNTEM

2004-2005 Eğitim öğretim yılında fakültemize yeni kayıt yaptıran dönem I öğrencilerinin fakültemize uyumlarını sağlamak için 5 günlük bir program oluşturuldu (Tablo 1). Yapılan bu yeni uygulamaların olumlu/olumsuz etkilerini saptamak için öğrencilerin geri bildirimleri alındı. Öğrencilerden geri bildirim sadece katıldığı program için yapması, katılmadığı programa kesinlikle cevap vermemesi istendi. Geri bildirim formlarına ayrıca öğrencilerimizin genel durumlarını belirlemek amacıyla bazı sorular da ilave edildi. Kullandığımız geri bildirim formlarının (anket) birer örneği Tablo 2, 3 ve 4’de verilmiştir.

**Tablo - 1** Ç.Ü. Tıp Fakültesi dönem I öğrencilerinin uyum programı

| Tarih      | Günler    | Saat              | Yapılan Aktiviteler  |
|------------|-----------|-------------------|--|
| 20.09.2004 | Pazartesi | 09. <sup>00</sup> | Üniversitenin açılışı  |
| 21.09.2004 | Salı      | 10. <sup>00</sup> | Tıp Fakültesinin açılışı<br>Ödül töreni<br>Dönem I programının tanıtımı<br>Pratik derslerin tanıtımı<br>Önlük giyme töreni |
|            |           | 13. <sup>00</sup> | Tıp Fakültesi hakkında bilgilendirme<br>Kokteyl  |
| 22.09.2004 | Çarşamba  | 10. <sup>00</sup> | Medikososyal ünitesinin tanıtımı   |
|            |           | 13. <sup>00</sup> | Elektif derslerin seçimi   |
| 23.09.2004 | Perşembe  | 09. <sup>00</sup> | Grup 1: Film izleme<br>Grup 2: İlk adım modülü<br>Grup 3: Kütüphane tanıtımı<br>Grup 4: Konferans                          |
|            |           | 13. <sup>00</sup> | Grup 1: İlk adım modülü<br>Grup 2: Kütüphane tanıtımı<br>Grup 3: Konferans<br>Grup 4: Film izleme                          |
| 24.09.2004 | Cuma      | 09. <sup>00</sup> | Grup 1: Kütüphane tanıtımı<br>Grup 2: Konferans<br>Grup 3: Film izleme<br>Grup 4: İlk adım modülü                          |
|            |           | 13. <sup>00</sup> | Grup 1: Konferans<br>Grup 2: Film izleme<br>Grup 3: İlk adım modülü<br>Grup 4: Kütüphane tanıtımı                          |

## BULGULAR

Kullanılan geri bildirim formlarından Tablo 2 ve 3’te verilenler öğrencilerin genel durumları ile ilgili bilgileri içermektedir.

**Tablo - 2** 2004-2005 Eğitim öğretim yılında fakültemize kayıt yaptıran dönem I öğrencilerinin genel durumları

|   | <b>Anket Soruları</b>            |                               | <b>Sayı</b> | <b>Yüzde</b> |
|---|----------------------------------|-------------------------------|-------------|--------------|
| 1 | Mezun olduğunuz Lise             | Anadolu Lisesi                | 113         | 59.7         |
|   |                                  | Yabancı Dille Eğitim Yapan L. | 14          | 7.4          |
|   |                                  | Normal lise                   | 31          | 16.4         |
|   |                                  | Fen Lisesi                    | 30          | 15.9         |
|   |                                  | Meslek Lisesi                 | 1           | 0.5          |
| 2 | Lise Mezuniyet Tarihi            | 2001                          | 6           | 3.2          |
|   |                                  | 2002                          | 16          | 8.5          |
|   |                                  | 2003                          | 75          | 39.7         |
|   |                                  | 2004                          | 92          | 48.7         |
| 3 | Ç.Ü. Tıp Fak Kaçınıcı Tercihiniz | 1                             | 63          | 33.3         |
|   |                                  | 2                             | 17          | 9.0          |
|   |                                  | 3                             | 24          | 12.7         |
|   |                                  | 4                             | 24          | 12.7         |
|   |                                  | 5                             | 17          | 9.0          |
|   |                                  | 6                             | 15          | 7.9          |
|   |                                  | 7                             | 15          | 7.9          |
|   |                                  | 8                             | 6           | 3.2          |
|   |                                  | 9                             | 6           | 3.2          |
|   |                                  | 10                            | 2           | 1.1          |
| 4 | Babanızın Mesleği                | Emekli                        | 45          | 23.8         |
|   |                                  | Çiftçi                        | 9           | 4.8          |
|   |                                  | Doktor                        | 9           | 4.8          |
|   |                                  | İşçi                          | 13          | 6.9          |
|   |                                  | Memur                         | 18          | 9.5          |
|   |                                  | Öğretmen                      | 24          | 12.7         |
|   |                                  | Serbest Meslek                | 38          | 20.1         |
|   |                                  | Mühendis                      | 11          | 5.8          |
|   |                                  | İşsiz                         | 22          | 11.6         |
| 5 | Babanızın Öğrenim durumu         | İlkokul                       | 64          | 33.7         |
|   |                                  | Ortaöğretim                   | 11          | 5.8          |
|   |                                  | Lise                          | 39          | 20.6         |
|   |                                  | Üniversite                    | 75          | 39.6         |
| 6 | Annenizin Mesleği                | Ev Hanımı                     | 153         | 80.1         |
|   |                                  | Öğretmen                      | 18          | 9.5          |
|   |                                  | Emekli                        | 14          | 7.4          |
|   |                                  | Doktor                        | 1           | 0.5          |
|   |                                  | Eczacı                        | 1           | 0.5          |
|   |                                  | Memur                         | 2           | 1.0          |
| 7 | Annenizin Öğrenim durumu         | İlkokul                       | 78          | 41.3         |
|   |                                  | Ortaöğretim                   | 8           | 4.2          |
|   |                                  | Lise                          | 55          | 29.1         |
|   |                                  | Üniversite                    | 48          | 25.3         |

**Tablo - 3** 2004-2005 Eğitim öğretim yılında fakültemize kayıt yaptıran dönem I öğrencilerinin genel durumları

|    | <b>Anket Soruları</b>          |                             | <b>Sayı</b> | <b>Yüzde</b> |
|----|--------------------------------|-----------------------------|-------------|--------------|
| 8  | Kardeş sayısı                  | 0                           | 4           | 2.1          |
|    |                                | 1                           | 57          | 30.1         |
|    |                                | 2                           | 40          | 21.2         |
|    |                                | 3                           | 30          | 15.9         |
|    |                                | 4 ve Üstü                   | 58          | 30.7         |
| 9  | Ailenizin Yaşadığı Yer         | Köy                         | 10          | 5.3          |
|    |                                | İlçe                        | 70          | 37.0         |
|    |                                | Kent                        | 109         | 57.7         |
| 10 | Ailenin Ortalama aylık Geliri  | 500 Milyondan Az            | 68          | 36.0         |
|    |                                | 500 Milyon-1.5 Milyar Arası | 102         | 54.0         |
|    |                                | 1.5 Milyardan Fazla         | 19          | 10.0         |
| 11 | Adana'da barındığınız yer      | Ailemin yanı                | 71          | 37.7         |
|    |                                | Akraba yanı                 | 4           | 2.1          |
|    |                                | Kiralık Ev                  | 55          | 29.1         |
|    |                                | Devlet yurdu                | 49          | 25.9         |
|    |                                | Özel Yurt                   | 10          | 5.3          |
| 12 | Kronik bir hastalığınız var mı | Astım-Allerji Bronşit       | 5           | 2.6          |
|    |                                | Düşük tansiyon              | 1           | 0.5          |
| 13 | Sigara kullanıyorsunuzuz       | Evet                        | 11          | 5.8          |
|    |                                | Hayır                       | 178         | 94.2         |
| 14 | Sigara kullanıyorsanız miktarı | 10/gün'den az               | 5           | 45.5         |
|    |                                | 10-20/gün                   | 6           | 54.5         |
|    |                                | 20/gün'den fazla            | 0           | 0            |
| 15 | Bilgisayar kullanım bilginiz   | İyi                         | 29          | 15.3         |
|    |                                | Orta                        | 96          | 50.8         |
|    |                                | Yetersiz                    | 64          | 33.9         |

**Tablo - 4** 2004-2005 Eğitim öğretim yılında yapılan yeni uygulamalar ve geri bildirimleri.

| <b>Yeni Uygulamalar</b> | <b>Yararlandım</b> |              | <b>Az Yararlandım</b> |              | <b>Yararlanmadım</b> |              | <b>Toplam</b> |
|-------------------------|--------------------|--------------|-----------------------|--------------|----------------------|--------------|---------------|
|                         | <b>Sayı</b>        | <b>Yüzde</b> | <b>Sayı</b>           | <b>Yüzde</b> | <b>Sayı</b>          | <b>Yüzde</b> |               |
| Program tanıtımı        | 82                 | 57.7         | 38                    | 26.7         | 22                   | 15.5         | 142           |
| Medikososyal tanıtımı   | 56                 | 46.3         | 34                    | 28.1         | 31                   | 25.6         | 121           |
| Önlük giyme töreni      | 77                 | 57.0         | 20                    | 14.8         | 38                   | 28.1         | 135           |
| Ödül töreni             | 59                 | 43.0         | 25                    | 18.2         | 53                   | 38.8         | 137           |
| Açılış kokteyli         | 61                 | 44.2         | 41                    | 29.7         | 36                   | 26.1         | 138           |
| Film izleme             | 70                 | 57.4         | 16                    | 13.1         | 36                   | 29.5         | 122           |
| İlk adım modülü         | 72                 | 56.7         | 23                    | 18.1         | 32                   | 25.2         | 127           |
| Kütüphane tanıtımı      | 39                 | 33.3         | 44                    | 37.6         | 34                   | 29.1         | 117           |
| Konferans               | 34                 | 28.6         | 35                    | 29.4         | 50                   | 42.0         | 119           |

Elde ettiğimiz bilgilere göre fakültemize 2004-2005 öğretim yılında kayıt yaptıran öğrencilerin %59.7'sinin Anadolu Lisesi çıkışlı olduğu bunu sırasıyla normal lise, fen lisesi, yabancı dilde eğitim yapan lise ve meslek lisesinin takip ettiği belirlenmiştir. Öğrencilerin çoğunluğunun 2004 yılında liseden mezun oldukları (%48.7) ve yine büyük bir kısmının fakültemize ilk tercihle (%33.3) girdikleri görülmüştür (Tablo 2).

Öğrencilerin baba mesleklerine bakıldığında çoğunluğunun emekli (%23.8) ve serbest meslek sahibi (%20.1) olduğu ve üniversite mezunu babaya sahip oldukları (%39.6) görülürken, annelerin çoğunluğunun ev hanımı (%80.1) ve ilkokul mezunu (%41.3) olduğu gözlenmektedir (Tablo 2). Ayrıca büyük çoğunluğunun 1 (%30.1) veya 2 (%21.2) kardeşe sahip olduğu, kent merkezinde yaşadıkları (%57.7) ve ailelerinin aylık gelirinin çoğunlukla 500-1500 YTL arasında olduğu (%54) belirlendi. Öğrencilerin dikkate değer bir kısmının ailesinin yanında ikamet ettiği (%37.7), kiralık evde ya da yurttan kalanların daha az olduğu gözlemlendi (Tablo 3). Bilgisayar kullanımının ise yetersiz olduğu (%15.3) belirlendi. Öğrencilerin sigara içme alışkanlıklarının az oluşu ise sevindirici bir parametre olarak (%5.8) görüldü (Tablo 3).

Bu çalışmamızın asıl amacı 2004-2005 Eğitim öğretim yılında dönem I öğrencilerinin fakülteye uyumlarını sağlamak için ilk kez uygulanan 5 günlük uyum programının öğrenciler açısından memnuniyetinin belirlenmesi için yapılan geri bildirim uygulamasıdır. Geri bildirimde öğrencilere programlar hakkındaki düşünceleri yararlandım, az yararlandım ve yararlanmadım şeklinde soruldu (Tablo 4).

Program tanıtımı ile; Dönem I öğrencilerine bu eğitim öğretim yılında alacakları dersler, sınav sistemi ve sınıf geçme, derslere devam gibi yönetmenliklerde yer alan maddeler hakkında detaylı bilgiler verildi. Program tanıtımı içerisinde ayrıca pratik derslerini yaptıracak olan anabilim dalı öğretim üyeleri veya görevlendirilmiş öğretim üyeleri tarafından (Halk sağlığı Uygulaması, Aile Hekimliği Uygulaması, İlk Yardım Kursu ve Beceri laboratuvarları) pratik derslerin işleyişi ile de bilgiler verildi. Yine bu tanıtım esnasında elektif dersler ve seçimi hakkında da bilgiler verildi. Program tanıtımına katılan öğrencilerin çoğunluğunun bu açıklamalardan yararlandığı (%57.7) belirlendi (Tablo 4).

Öğrencilerin kendi sağlık problemlerinin çözümünde herhangi bir sorunla kolaylık sağlamak amacıyla Medikososyal Ünitesi'nin işleyişi ile ilgili bilgiler aktarıldı. Bu tanıtımdan yararlananların (%46.3) çoğunlukta olduğu belirlendi (Tablo 4).

Öğrencilere tıp fakültesinin anlamını ifade eden ve meslek hayatları boyunca kullanacakları beyaz önlüklerin tıp fakültesi öğretim üyeleri tarafından giydirilmesinin özel bir anlamı ve heyecanı olduğu geri bildirimlerde %57'lik olumlu bir yanıtla anlaşılmıştır. Ayrıca önceki yıllarda olduğu gibi 2004-2005 öğretim yılında da dönem I, II, III, IV ve V'te üstün başarı gösteren öğrencilere bu program esnasında ödül verilmesinin öğrencileri teşvik ettiği yine olumlu yanıtla (%43) belirlenmiştir (Tablo 4).

Yapılan açılış kokteyli ile dönem I öğrencilerinin Dönem VI öğrencilerinden seçilen abi/ablalarla ile tanışmaları sağlandı. Verilen kokteyl esnasında yeni gelen öğrenciler abi/ablalarından fakülte ile ilgili bilgileri doğrudan edindiler. Öğrencilerin %44.2'si bu tanışmadan yararlandığını ifade etti (Tablo 4).

Fakülte ile ilgili genel bilgilerden sonra dönem I öğrencileri 4 gruba ayrılarak bir gruba bir doktorun yaşamını konu alan, doğru ve yanlış tutum ve davranışın tartışıldığı bir film izletildi. Öğrencilerin fakülte hayatına böyle bir filmi izleyerek başlamaktan memnun oldukları belirlendi (%57.4) (Tablo 4).

İkinci gruptaki öğrencilere yer alan hasta hekim iletişimini konu alan “İlk Adım Modülü” adını verdiğimiz bir uygulama yapıldı. İlk adım modülünden yararlananların (%56.7) çoğunlukta olduğu belirlendi (Tablo 4).

Üçüncü gruptaki öğrencilere kütüphane tanıtımı yapıldı. Burada kütüphanenin yeri, kullanımı, kaynaklara ulaşım hakkında genel bilgi verildi. Bu uygulamadan yararlananların (%33.3) daha düşük oranda olduğu dikkat çekti (Tablo 4).

Dördüncü gruptaki öğrencilere Üniversitemizin Eğitim Fakültesinde görevli bir öğretim üyesi tarafından “Etkin Ders Çalışma Yöntemleri” konulu konferans verildi. Konferanstan yararlananların da (%28.6) düşük olduğu belirlendi (Tablo 4).

## SONUÇ VE TARTIŞMA

Fakültemize 2004-2005 yılında başlayan dönem I öğrencilerinin çoğunluğunu (%60) genel olarak iyi bir ortaöğretim kurumu olduğu düşünülen Anadolu Lisesi mezunu oldukları ve mezun oldukları yıl üniversite sınavını kazandıkları ve bilinçli olarak tıp fakültesini tercih ettikleri (1.-4. tercih) belirlendi. Fakültemizi tercih eden öğrencilerimizin büyük çoğunluğunun orta veya düşük gelirli ailelerin çocukları oldukları ve aileleri ile birlikte oturdukları veya devlet yurdunda kaldıkları ya da grup olarak ev kiraladıkları görüldü. Son yıllarda öğrenci profilimizin maddi zorlukları olan ve Adana'nın barınma ve yaşama bakımından diğer büyük şehirlerden daha uygun olması ve fakültemizin de diğer tıp fakülteleri içinde yerini alması ile kapasiteli öğrencilerin ön sıralardaki tercihleri arasında yer almasını sağlamıştır.

Sonuç olarak, program tanıtımı, medikososyal ünitesinin tanıtımı, önlük giyme töreni, ödül töreni, açılış kokteyli, film izleme ve ilk adım modülü ile öğrencilerimizin fakülteye uyumlarının sağlanmasında başarılı olduğumuz gözlenmektedir. Ancak bazı öğrencilerimizin etkinliklere katılmadıkları halde geri bildirim vermiş olmaları yararlananların oranını daha düşük gibi gösterse de uyum haftasından yararlananların oranının küçümsenemeyecek düzeyde olduğu görülmektedir.

## Kaynaklar

- 1) Arya N. *Peace through health II: a framework for medical student education. Med Confl Surviv.* (2004) 20(3):258-62.
- 2) Josephson SA, Whelan AJ. *A new first-year course designed and taught by a senior medical student. Acad Med* (2002) 77(12 Pt 1):1207-11.